

MAGYARAI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelős szerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R. T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyártás Elemér**

Az angol külügyminiszter Edinburghban nagy beszédben számolt be a háborús válság elmu- lása utáni helyzetéről

**A béke végleges biztosításának előfeltételei.
A négyhatalmi szervezet állandósítása. — A nép-
szavazások és a népkisebbségi kérdések rendezése**

Londonból jelentik: Lord Halifax külügy-
miniszter, Edinburghban a válság óta tartott
első nyilvános beszédében összefoglalta a leg-
utóbbi idők politikai eseményeit.

— Az az elgondolás, — mondotta többek
között, — hogy a háború elkerülhetetlen s
ezért régi mintájú védőszövetséggel kell a biz-
tos háborúra felkészülni. Európát ellenséges
táborokra osztaná, sőt közel hozzá az össze-
omláshoz. Abban a világban, amelyet meg-
akarunk valósítani, az összes nemzetek egymás
mellett állhatnak, igazi jogainkat az összesség
tisztelőben tartja. Vitáikat szabad tárgyalás út-
ján intéznék el. Mindenki tisztességesen élhet-
né a maga életét. Senkit sem fog a háború ret-
tegett kísérlete fenyegetni.

*de ahhoz, hogy csendesebb vizekre
kormányozzuk a világot, mérlegelni
kell három lehetőséget: a háborút,
a fegyveres békét és a megegyezést
alapuló békét. A békét nem érjük el
várakozással. A békének tevékeny küz-
delemnek kell lennie mindama dolgok
ellen, amelyek háborúra vezethetnek.*

Minden fölünk telhető módon elő kell moz-
dítani, hogy kézzel fogható alapot öltson a Né-
metország, Olaszország, Franciaország és Ang-
lia között Münchenben létesült személyes érint-
kezés. Nem hagyjuk el régi barátainkat azért,
hogy újabbakat keressünk. Javítani akarjuk vi-
szonyunkat mindazokkal, akik hajlandók vi-
szonyainkat velünk javítani. Általános megér-
tést ért akarunk dolgozni, melynek keretében
mindnyájan beletartozhatunk, a kölcsönös tü-
relem és tisztelet közös alapján.

— Talán nem következett volna be a vál-
ság, ha Csehszlovákia urai a nagyobb előre-

látás és nem a képzelőtehetség politikáját kö-
vezték volna. A müncheni megegyezés a világ
felét mentette meg a háborútól és már csak
ezért sem lehet kétséges, hogy az helyes volt.
Sokan vannak, akik nem méltányolják a Mün-
chenben létrejött közös Chamberlain-Hitler
nyilatkozat értékét. Ha azonban figyelembe
vesszük azt a szellemet, amely azt létrehozta,
akkor bizonyosra vehetjük, hogy a nyilatkozat-
ban megjelölt úton nagy és messzemenő ered-
ményeket érhetünk el a világ számára. Remé-
lem, hogy a néprajzi elv alkalmazása hozzá
fog járulni a béke megszilárdításához és az,
aminek ma szemtanúi vagyunk, nem más,
mint a békeszerződések békés felülvizsgálása,
amiről a népszövetségi alapokmány is rendel-
kezett, de az alapokmánynak ezt a pontját so-
hasem hajtották végre.

A MAGYAR-CSEH TÁRGYALÁSOK JÓ KIHATÁSAI

— A magyar kormány — folytatta Halifax
— tárgyalásokat folytat a cseh kormánnyal és
reméljük, hogy megtalálják az út azokat ki-
elégítéséhez. Az ilyen problémáknak nehéz
megtalálni az eszményien tökéletes megoldá-
sát. Mindig maradnak kisebbségek az egyik,
vagy a másik oldalon. Ha azonban a felek az-
zal a jóindulattal és azzal a szándékkal tár-
gyalnak, hogy meg akarják találni a megol-
dást, akkor megegyezhetnek a kisebbségek vé-
delmének biztosítása tekintetében is, miáltal
csökkentenék az igazságtalanságokat és meg-
könnyítenék a jövőre nézve a békés és barát-
ságos együttműködést.

Halifax végül hangoztatta, hogy az angol
nemzetnek egész erkölcsi és anyagi erőire van
szükség, hogy megfelelően gondviselésszerű
kötelességének.

Az amerikai újságkirály tiltakozik az ellen, hogy Amerika belevegyüljön az európai szembenállásokba

Newyorkból jelentik: Hearst, amerikai új-
ságkirály beszédét mondott és beszédét a leg-
nagyobb amerikai rádiók is közvetítették.
Hearst tulajdonképpen Churchill beszédére vá-
laszolt és elutasította az egyes angol és fran-
cia körök olyan kísérletét, mely a németekkel
és olaszokkal való együttműködés helyett Ame-
rikában akar szövetséget találni. Tiltakozott az
ellen, hogy az Egyesült Államok bármely euró-
pai ügybe avatkozzanak. A világháborúban —
úgy mond — Amerika a világdemokráciáért
küzdött, de fáradozásai meghiusultak Francia-
ország és Anglia miatt. Ez a két nemzet nem
az amerikai eszmékért, hanem a hódítási cé-
lokért és a maga gyarmataiért szállott sikra.

Az Egyesült Államoknak semmiesetre sem sza-
bad Angliát megsegíteni, hogy kielégítsék a
brit becsvágyat. Anglia most nyugtalanodik,
mert az a veszély fenyegeti, hogy kisiklik ke-
zéből az az uralom, amelyet a versaillesi szer-
ződés óta gyakorolt Európa felett. Azért keresi
Amerika segítségét, mert úgy érzi, hogy távol-
keleti érdekei is veszedelemben forognak. Biz-
tosak lehetnek abban, hogy az Egyesült Álla-
mok nem teljesítik Anglia ilyféle kívánságait.

Az angol közvéleményben rendkívül kínos
feltűnést keltett Hearst beszéde, mert senki
sem számított arra, hogy ilyen éles támadást
intéz az angol politika ellen.

A japán hadisikerek európai összefüggései

A mai körülmények között a távolkeleti
helyzet robbanásos új alakulása itt nálunk
csakugyan távolinak tűnik föl, s igen keleti-
nek, igen exotikusnak. Pedig ami Kanton elfog-
lalásával történt, az nemcsak meglepés
volt a világ részére, hanem világtörténelmi
nagy fordulókorszak kezdetét is jelenti. Hogy
a világ meglepetéssel fogadta ezt a japán hadi-
skert, az legfőképpen amiatt történt, mert a
japánellenes angol és amerikai sajtóügynöksé-
gek addigi híreszteléseit szétterjedtek a világ-
ban, s ezek mind a kínaiak nagy ellenálló ké-
pességét, a japánok kimerülését, a kínaiak
Oroszország felőli megsegítését igyekeztek elhi-
tetelni a közönséggel. Még a japánok honkongi
partraszállása után is olvashattunk olyan hír-
adást, mely kiabáló címekkel közölte, hogy a
partraszálló japánokat a kínaiak tönkreverték.
Ugyanakkor pedig a valóság az volt, hogy a
japánok feltartóztatás nélkül haladtak Kanton
felé s a kínai katonaság pedig tömegesen me-
nekült előlük.

A japánellenes híreszteléseknek csak any-
nyiban volt igazuk, hogy sejtette a kommu-
nista Oroszország részéről a segítségnyújtás le-
hetőségét, a kínai-japán háborúnak bizonyos
nagy összefüggésére irányították a figyelmet.
Ez a nagy összefüggés a kommunizmus világ-
erőinek Kínában való működésére vonatkozik.
Mikor Japán tervszerűen haladt Közép-Kína
legnagyobb városának és forgalmi központjá-
nak, Hankaunak az elfoglalására, akkor hirtel-
en az orosz haderő északon, a Mandzsuko-
Korea-Szovjetföld találkozó határesücskénél
valóságos beavatkozást kezdett a kínaiak ja-
vára. Bizonyos régi térrépek ürügye alatt be-
nyomult a határesücsökben levő Sankufeng
vidékére, s az egész szibériai szovjet-haderő
mozgósult, hogy azért a vidékért óriási hadmü-
veletet kezdjen Japán ellen. A szovjetek azt
gondolták, hogy e háborúkezdéssel Japán kö-
zépkeleti hadioperációitól elvonják az erőket,
s a japán hadsereget így megosztva, Kína kö-
zépén is, meg azon az északi határvidéken is
tönkreverik. Ehelyett az történt, hogy a szovjet
hadsereget a japánok félkézrel is kiverték
Sankufengből, s a szovjetek diplomáciai meg-
alkuvásra kényszerültek.

Emiatt Blücher szibériai vörös tábornagy
lett aztán a bűnbakk. Talán már ki is végez-
ték. De az bizonyos, hogy a kommunizmus fe-
nyegető haderejéről kiderült annak nagy ér-
téktelensége. A moszkvai presztizst mindez
alaposan megtépázta, s hogy Csehszlovákia
ügyében a szovjet az addigi háborús uszításai
és biztatásai után egész titokzatosan elhallga-
tott, azt már az európai nyugati hatalmak is
nem lappangó erőnek, hanem rejtegetett gyön-
geségnek látták. Hogy így nem lehetett az
orosz haderő döntő jelentőségére számítani,
az hozta létre — a müncheni egyezményt. Te-
hát így került a japánok kínai akciója nagy
összefüggésbe még azokkal az európai ügyek-
kel is, amik most vannak új kialakulások fo-
lyamatában.

De így vált lehetővé az is, hogy Japán
ugyanazon a délkeleti területen kezdett ope-
rálni, melyet addig a francia és angol érdekelt-
ség által is védettnek láttak. Az európai nagy
fordulat az európai hatalmakat a saját belső
összefüggéseik irányába fordította, s így el-
vonta azt a lehetőséget, hogy erőiket a Távolke-

letre összpontosíthatják. Így következett a müncheni egyezmény után — a hongkongi japán partraszállás és Kanton elfoglalása. Ezzel a japánok elvágták az európai beavatkozás útját a kínai ellenállás táplálására. Hiszen addig a kínaiak Hongkongon és Kantonon keresztül kapták az angol, amerikai és francia hadfelszereléseket és az egyéb háborús segélynyújtásokat. Most már ott áll Kína és Japán egymással szemben, de úgy, hogy Kínát most már se az orosz kommunizmus, se más európai és amerikai hódító tökérdeltség nem támogatja. Ebből következik, hogy Kínának meg kell magát adnia.

Nem is Kína adja meg magát, csak Kínának azok a társadalmi rétegei, amelyek az európai és amerikai tökérdeltségekbe kívántak kapaszkodni. Kína egész népességének túlnyomó része tábornokainak üzleti vállalkozásaival csak annyiban érzett együtt, amennyiben e hadivállalkozásokban maga is kereső foglalkozást kaphatott. Nem függetlenségi háború volt, amiben résztvett; ezt legfőképpen egy harci jelszavakkal eláramított fiatalabb réteg vallja. Azért kívánja most Japán a mesterségesen fölszított japánellenes harci jelszavak elhagyását. Ha alapos meggyőződést, faji ellentétkekből táplálkozó természetellenes ellenérzést látna a jelszavak mögött, akkor okosan nem is tudná azok elhagyását kívánni.

A tényleges helyzet csakugyan az, hogy a kínai nép nagy tömegei szívesen veszik, ha Japán fajtstvéreik rendet csinálnak nekik, s munkát és kereseti folytonosságot biztosítanak

a számukra. Erre alapít Japán, mikor most a japán-kínai együttműködés irányába akarja terelni az addigi háborús helyzetet. Európában és Amerikában némely hisztérikus látás már riogatja a közönséget, hogy kezdődik a sárga faj harca a fehér faj ellen. Nem; ez nem kezdődik. Csak az kezdődik, hogy a sárga faj tudatossága fejlődésnek indul, s nem engedi magát balekként kiszolgáltatni egynéhány fe-

hérfajú szédelgő üzletkedés számára. És az kezdődik, hogy Távolkelet felől nem fog fenyegetni többé a világ felé a kommunizmus. A japánok kínai háborúnyerése így hozza meg a világ minden népének, tehát Európának is a megkönnyebbülést. Ez a legnagyobb összefüggés, melyet a japánok legutóbbi diadalmas haditényei a mi leggyeszerűbb életviszonyainkra is átszármasztanak.

Tíz pilóta életét rabolta el a viharos tenger

A légügyi minisztérium hivatalos jelentésben számolt be a Fekete-tenger partvidékén történt repülőszerencsétlenségekről

Constanzából jelentik: Megrázó repülőgépszerencsétlenség történt a mamaiai vízirepülőgéptámaszponttól hatvan kilométerre. A Savoia típusu vízi repülőgép a galati gyakorlatok után hazaindult. Már csak néhány kilométerre volt a leszálló helytől, amikor a tengerparton dühöngő viharba került. A hullámok négy óra hosszat dobálták a vizre leereszkedett repülőgépet, amíg azt végül is a Rezelin tóba, Zurilovka mellett a partra dobta. Ivorszky repülőgép-főhadnagyot a vízi repülőgép szárnyán találták meg a hidegtől megfagyva. A szerencsétlenség helyére több halászbárka indult. Az egyik bárka hat halással felfordult és mind a hat halász a vízbe fulladt.

Bucuresti. Saját tud. A légügyi és tengerészeti minisztérium közli: A román légi szolgálatnak október 22-én és 23-án két fájdalmas vesztesége volt. A rendkívüli erősségű vihar miatt, amely a Fekete-tenger egész partvidékén dühöngött, elmerült két hidroavion. Az egyik hidroavion, amely Savoia-Marchetti típusu volt és amelyen Visan Victor repülő főhadnagy, Ivorszky Stefan másodpilóta, Niculescu Petre megfigyelőfőhadnagy és Oscinski Simion mechanikus altiszt ültek, kényszerleszállást végzett, aminek következtében három pilóta vízbe fullt, a negyediket, Ivorszky főhadnagyot a hideg miatt holtan találták meg.

Egy másik hidroavion, amelyen maga a hidroaviáció parancsnoka, Negru Constantin, továbbá Zapolski Sergej tengerészkapitány, Haliliuc megfigyelő segédtszif és Istók mechanikus katona ültek, felborult a Siurghiol-tóra való leszállás közben. A hidroaviáció szolgálat parancsnoka és a százados vízbe fullt, a megfigyelő a hideg következtében halt meg, mi alatt kórházba szállították s egyedül a közkatona, Istók maradt életben, akinek sikerült partrauszni.

Igy egy hét felforgása alatt, — folytatja a jelentés, — a román hidroaviáció tíz repülő veszített el, köztük hat tisztet, három segédtszifet és egy közkatont. A köteleesség teljesítés közben életüket vesztett derék pilóták emlékezetében estek el, az egész repülőszolgálat a hét végéig kegyeletes elmélyedésben tartózkodni fog minden szórakozástól, október 26-án, szerdán pedig minden légi helyőrségben istentisztelet lesz a lég harcosainak lelkiüdvéért.

Japán békepolitikát indít Kínában

Kulturális és gazdasági együttműködésre hívja a kínaiakat. — Megkezdődtek a bizalmas tárgyalások a japán megbízottak és Vansungbi kínai külügyminiszter között

Tokióból jelentik: A japán kormány körében megerősítik a hírt, hogy a japán politika Kanton elfoglalása és Hankau küszöbönálló eleste után, új irányba fordul. A japán-kínai viszonyt Japán részről új alapokra akarják helyezni. A japán kormány arra törekszik, hogy a teljes szuverenitás fenntartása mellett megszüntessen a két ország között minden érzelmi és érdekelletét és rendezze a területi kérdéseket is. Meg kell szüntetni Kínában — a japán kormány felhívása szerint — minden olyan intézkedést, mely kezdve a nevelésügyi terén, Japán ellen irányul. Kulturális együttműködésre és közös kom-

munistaellenes politikára van szükség. A Domei iroda szerint Csang-Kai-Sek kormányával Japán sohasem hajlandó tárgyalni. De abban a pillanatban, amint Kínában más központi kormány alakul, a békétárgyalások azonnal megkezdhetők. Hongkongi jelentés szerint ott bizalmas tárgyalások kezdődnek japán megbízottak és Vansungbi kínai külügyminiszter között. A Havas értesülése szerint a békétárgyalások megindulásának nagy nehézségei vannak, mert a japánellenes kínai pártok még ma sem akarják felismerni, hogy az ellenállás kilátástalan és Hankau eleste után is folytatni akarják a küzdelmet

Egy százötven év előtti képlópás története

Írta: Zsoldos Benő

A most folyó esztendőben százötvenedik évfordulója telik le annak a sok szenzációval járt bűnügyi eseménynek, hogy a 16. század egyik világhírű olasz festőművésznének, Antonio Allegri Correggio-nak oly sokak által megcsodált híres „Szent Magdolna”-képe, annak kincseket érő drágaköves keretével együtt nyomtalanul eltűnt a nagy művészváros, Drezda képtárából. És nem is egymaga tűnt el: társaságában ugyanekkor elveszett a nagyszerű műgyűjteményből Van der Werst „Párizs itélete” című képe és Seyboldnak egy idősebb férfit ábrázoló festménye. A furfangosan kiesztelt lopás felfedezése — mert hiszen az első pillanattól kétségtelen volt, hogy csakis egy — vagy esetleg több — ügyeskező képtolvaj vihette el Correggio remekét és említett társait — érthetően óriási riadalmat okozott az akkori német művészvilágban.

Mi tagadás: a képszojtető férfi nem kevés jártasságot tanúsított az illesztéle mesterkedésben. Az időpontot is nagy körültekintéssel választotta meg bűncselekményének alkövetésére, mert hát az 1788. évi október 21-ről 22-re virradó éjszakán nagyon viharos és zajos volt az időjárás, így az örök semmiféle zajt nem hallottak a képtár körül. Árulj nyom, vagy bűnjel nem volt egy fikarcnyit sem s mikor a drezdai rendőrség markába ragadta a nagybotot a tettes nyomá-

nak ütlegelésére, jó darabig sehogy sem boldogult. Kitérőzt hat 1000 dukát jutalmat annak, aki a három képet, de legalább is a Correggio-festményt visszahozza, vagy pedig a tolvaj nyomára vezet. Sőt a hirdetésny útján még azt a szokatlan kedvezményt is biztosították a tettesnek, hogy ha a képeket önként visszajuttatja a képtárnak, egy szóval sem árulják el a kiletét s a legkisebb bántódása sem lesz.

Még alig telt el néhány nap a hirdetésny közzététele után: az éjjeliőr egy késő őszi estén csomagot talált a drezdai katolikus templom küszöbén. A rejtélyes csomagban a kerestett Van der Werst- és Seybold-képek rejtőztek, mellettük egy kézírásos névtelen levéllel, melynek ismeretlen írója nemes egyszerűséggel közli, hogy ha egy általa pontosan meghatározott helyre oda teszik neki az ezer dukátot, akkor a Correggio-képet is ki fogja szolgáltatni.

A derék éjjeliőr az egész csomagot hűségesen beszoáltatta a rendőrségnek. Ez már előre örült a közeli jó fogásnak s a levélben megjelölt helyen egy dobozt helyezett el, benne nem ugyan a kívánt ezer dukáttal, hanem egy ilyen összegről szóló utalvánnyal. Ugy okoskodván, hogy a képek eltűntetője majd személyesen jelentkezik az utalvánnyal s mikor a pénzt zsebre akarja vágni, tüstént lefűlelik. Ámde a nagy művészetkedvelő férfúnak is volt annyi esze, hogy nem tartotta egészen biztonságos dolognak a személyes mutatkozást. Így hát nem jelentkezett senki és a Szent Magdolna-kép továbbra is ismeretlen helyen tartózkodott.

Nem volt más mód ezek után a törvény emrei számára, mint annak kipuhatólása, vajjon ki

lehetett a csomag mellett talált névtelen levél írója? Az írásszakértői ismeretek mai fejlettsége mellett ez könnyebb feladat lett volna, de akkor még csakis úgy lehetett valami eredményt várni ettől a nyomozástól, ha az írást közzsemlemlére teszik. Rengeteg ember nézegette meg ezt a levelet, már csak pusztá kíváncsiságból is, de egyikük sem vitte közelebb a kérdést a megoldáshoz. Ugy látszott már, hogy az egész bűnügyi nyomozás holtpontra jut.

Mikor már a legreménytelenebbnek látta a helyzetet a drezdai rendőrség, akkor jelentkezett előtte egy drezdai városi hivatalnok azzal a fontos bejelentéssel, hogy előtte nagyon ismerősnek tűnik fel a levél kézírása és különösen a szóvegen előforduló „Kurvürst” szó („v”-vel írva) gyanús nagyon neki, mert ezt ugyanezzel az írással csak a minapában látta valahol egy hivatalos akta írásában. Ebben az irányban nyomoztak hát tovább s bizonyossá lett, hogy egy Worhatz György János nevű rovtomultú ember, egyes szolgálatok díja fejében utalványon több ízben pénzt vett fel az uralkodó hercegi pénztárból s arról mindig sajátkezüleg írt nyugtát adott. A gondos összehasonlítás eredménye maglepő volt: első látásra is meg lehetett állapítani, hogy hajszálig ugyanaz volt úgy a levélnek, mint a nyugtának a kézírása. Az érdemes férfiút ezek után nyomban letartóztatták, bármennyire is agadott mindent körömszakadtáig. Ezúttal azonban helyes volt a nyom, mert aztán kivilágosodott a nyomozás rendjén, hogy a városi hivatalnak gyanakodása a legalaposabb volt és csakugyan Worhatz György János az igazi tettes.

Erről a derék „müpartoló” férfúról — aki

Milyen feltételekhez akarja kötni az ügyvédség gyakorlását az új rendelet-tervezet?

Bucuresti. Saját tud. Ismertettük röviden az ügyvédtörvény módosításáról szóló törvénytervezetet. Most egy részletesebb ismertetés közli, hogy a módosító törvény első szakasza szerint ügyvéd csak az lehet, aki szóban és írásban tökéletesen beszéli a román nyelvet. E szakasz lehetővé teszi nyelvvizsga elrendelését olyanok számára, akik román egyetemeken végeztek. A hatodik szakasz az ügyvédek számának országosan és kamaránkénti megállapítását az ügyvédszövetségre bízta. E megállapítás az adófizető lakosok és a perek számának figyelembevételével történik. A legmagasabb számok három évenként módosíthatók. A maximális számokon belül megállapítják a román és a kisebbségi ügyvédek számát, százalékokban.

Palesztina térképe

akkor töltötte be 38-ik életévét — kisült aztán, hogy változatos életpályája alatt egyes ipari vállalkozásokkal régebben már nagy vagyont gyűjtött, de aztán túlméretezett spekulációkkal nyakára is hágott sikeresen, lezúllott s már több műtárgy ellopása is terhelte a lelkét. Ezeket annakidején az uralkodó hercegi palota ügynevezett művészterméből távolította el kiváló hozzáértéssel. Ilyesféle szórakozásokért már le is ült vagy négyévi börtönbüntetést.

Egymásután napfényre kerültek most már a drezdai képlonás egyéb részletei is, melyeket Worhatz, a tettes, úgy a bűnvádi eljárás későbbi folyamán, mint a főtárgyaláson is részletesen beismert. Cselekménye véghezvitelének idején, vagyis az 1788 október 21. és 22. közötti éjszakán Drezda felett hatalmas vihar tombolt s ő az állandó zúgásban — az ő éberségét kikerülve — az épület lépcsőházát elzáró ablakos szárnyajtó drótcácsát egy erős ollóval elvágta, a belső üveglapot eltávolította s az így keletkezett nyíláson keresztül a nyílt lépcsőházba érve, óvatosan belopózott a képtárterembe, melynek berendezését és az összes helyi viszonyait e célból tett korábbi látogatásai alatt már tüzetesen megfigyelte. A Szent Magdaléna-képet és a másik két festményt aztán ügyesen leemelte helyükről s amint jött, ugyanolyan észrevétlenül távozott a viharos éjszakában.

De a nagyértékű Correggio-kép visszaszerzése még a tolvaj kézrekerülése után sem ment valami simán. A kép hollétét illetően alaposan tévútra vezette a hatóság embereit a talentumos műpártoló. Azt a mesét adta be ugyanis — nyilván bosszúból amiatt, mert nem tudta megka-

Imrédy miniszterelnök ismertetette a Prágában átnyújtott magyar jegyzéket

A jegyzék a csehek által már felajánlott magyar területek azonnali átadását kívánja. — Népszavazás a vitás területeken

A javaslatra gyors választ kért a magyar kormány

Budapestről jelentik: A prágai magyar követ hétfőn délelőtt adta át a cseh kormánynak a magyar kormány jegyzékét, amelyben a legutóbbi cseh javaslatra részletes választ ad. A magyar kormány jegyzéke, megismételve a cseh kormánynak ama nyilatkozatát, hogy a szombaton átadott javaslat az új tárgyalásokra általános alapul szolgál és későbbi módosítások lehetősége fenn van tartva, a következőket állapítja meg:

Először: meglepedéssel szögezi le, hogy

a magyar követelés tekintélyes részére a két kormány között megegyezés áll fenn és ezért javasolja, hogy a magyar csapatok a nem vitás területeket záros határidőn belül megszállhassák.

További halogatást a magyar kormány nem látna indokoltnak.

Megállapítja továbbá, hogy még mindig lényeges nézeteltérések állnak fenn a két kormány között, amelyek elsősorban a visszacsatolás alól elvont területek fontosságára vonatkoznak, de mindenekelőtt azokra a nagyobb városokra, amelyeket — Pozsonyt kivéve, — 1918-ban túlnyomó többségben magyarok laktak. Nyilvánvaló ennélfogva, hogy Magyarország ezekről még a müncheni megállapodás

szellemében sem mondhat le. Mindamellett a magyar kormány még egyszer bizonyítékát akarja adni legmesszebbmenő békés szándékainak és azt javasolja, hogy népszavazást tartsanak azokon a területek részekén, amelyek a magyar kormány által javasolt néprajzi határvonal és a csehek által legutóbb felajánlott határvonalak között fekszenek. A népszavazásnak november 30-ig véget kellene érnie. A népszavazásban csak azok a szavazók vehetnek részt, akik 1918 október 28-án a szóbanforgó területek részekén laktak, vagy e határidő előtt ott születtek, vagy ezek leszármazottai. A jegyzékhez csatolt térkép a két kormány között még vitás területet nyolc szakaszra osztja. Ezekben a szakaszokban a népszavazás külön-külön folyt le. A cseh csapatok e területeket november 1-ig ürítenék ki és a közigazgatást november 15-ig kell a nemzetközi szerveknek átadni. Miután Pozsonyban 1918-ban egyetlen nemzetiség sem volt abszolút többségben, a magyar kormány ebben a kérdésben külön megbeszéléseket javasol, amelyek a mostani tárgyalásokat követnék. A határvonal végleges megvonásával kapcsolatban bizonyos, inkább jogi természetű, kisebb véleménykülönbségeket, amelyekre a népszavazási javaslat nem vonatkozik, közvetlen megbeszélések útján óhajtja elintézni.

Prága gyors választ ígér

A magyar kormányt az az óhaj tölti el, hogy olyan állandó helyzet alapjait vesse meg, melyek lehetővé tennék a békés együttműködést mindazoknak az államoknak, melyek Közép-Európa e részében helyezkedtek el. A magyar kormány nézete szerint azonban ez a cél csak akkor volna elérhető, ha minden nemzetiség-

nek, így a ruszinnak is, megadnák a lehetőséget, hogy saját sorsuk felett maguk döntsének, egy nemzetközileg ellenőrzött népszavazás útján. Magyarország csak ily feltétel teljesítése után tudna Csehszlovákia új határaiért szavotosságot vállalni. Amennyiben a cseh kormány nem volna abban a helyzetben, hogy az ismertetett népszavazási javaslatokat elfogadja,

a magyar kormány a maga részéről kész volna az egész vitás terület, — Pozsonyt is beleértve — és a harmadik pontban említett nemzetiségi rendelkezési jog érvényesítése érdekében döntőbíráskodásnak alávetni magát.

A döntőbíráskodást a vitás terület nyugati részein Németország és Olaszország, keleten pedig olyan döntőbíráskodás gyakorolná, amelyben Olaszország és Németország mellett Lengyelország is részt vesz. Mindkét fél előre kijelentné, hogy a döntőbíráskodás ítéletnek aláveti magát.

A jegyzék végén a magyar kormány rámutat arra a veszedelmes feszültségre, amelyet a jelenlegi helyzet előidézett és arra a körülményre, hogy a cseh javaslatra 48 órán belül válaszol s annak az alapos reményének ad kifejezést, hogy a cseh kormány hasonló gyorsasággal fog felelni.

A prágai magyar követ a jegyzék átadásakor a gyors állásfoglalás szükségességére szóbelileg is rámutatott, mire a cseh külügyminiszter kijelentésbe helyezte, hogy a kormány a legrövidebb időn belül válaszolni fog.

parintani az ezer dukátot, — hogy „Szent Magdaléna“-t egy erdő sűrűjében rejtette el Drezda környékén. A bizottság ki is ment oda a vádlott kalauzolása mellett, ez azonban majdnem egész napon át keresztül-kassul vezetgette az erdőben az ügyészség megbízottait, akik persze végezetül sem találtak semmit. Ezért aztán — ahol voltaképpen mingyárt kezdeni kellett volna — a vádlott lakásán megtartották a házkutatást. Ez már eredményes volt: a nevezetes festmény előkerült onnan, ahová Worhatz rejtette, egy deszka alól a kémény közelében. Szent Magdaléna mégteljesen sértetlenül megint csak visszakérült oda, ahonnan hosszú hetekkel ezelőtt kivitték: a drezdai képtárba.

1789 november havában tartották meg ebben a másfélszáz év előtti bűnügyben a főtárgyalást. A vádlott vallomásától itt az is kiderült, hogy ő a drága Correggio-képet alkalmas időben Hollandiába szándékozott kicsempészni és ott szép számú hollandus forintokért a saját zsebe javára értékesíteni.

A törvényszék ítélete Worhatz György János tizesztendei börtönbüntetéssel sújtotta s ezt a kellően kiérdemelt büntetést a Szászországban akkoriban érvényes jogszabályoknak megfelelően még azzal a rendelkezéssel is súlyosbította, hogy a kiszabott szabadságvesztés idejének leteitével az elítélt szabadonbocsátását a bíróság külön engedélyétől tette függővé. Ez utóbbira ugyan már nem volt szükség, mert a szerencsétlen ember — egyes adatok szerint — börtönbéli fogságát néhány év múlva — örökös nyugóhelyével cserélte fel...

EMBEREK ÉS TÁJAK

Nagykorúsítási ünnep Jávában

Hogyan avatják férfivá a regent tízéves kisfiát?

Batavia, október hó.

Este 7 óra. A fullasztó trópusi estében már kigyultak a lámpák, a város felhúzta éjszakai köntösét. A máskor csendes utcákon most autók surrannak keresztül és a város egy pontja felé sietnek. A buitenzorgi rezidencia benszülőtteinek feje, a regentnek házában már három nap óta folyik az ünneplés. Oda igyekeznek ezen az estén is az autósereg. A regent fia Raden Achmed Ma-moer, most töltötte be tizedik esztendejét és ezzel belép a férfikorba. Három napi ünneppel teszi ezt köztudomássá az apja. Az összes számot-tévő európai és benszülött előkelőségek hivatalo-eak ezen az estén.

A hatalmas előcsarnokban már özönlik a vendégsereg. A lépcső tetején áll a regent és felesége, egy mosolygó, szelíd arcú benszülött nő, aki hibátlanul beszél hollandul és franciául. Minden érkezéssel kezét fog és nyájasan fogadja a fiának szóló szerencsekívánatokat. Öltözetében semmi-ben sem különbözik a többi előkelő benszülött nőtől. Batikolt szárungot, felette díszes brokát kabátját hord, nyakán és karján vagyont érő arany és brilliáns ékszerek. Ebben az egyben az-tán túl tesz minden asszonytársán. A regent moz-gékony, kedélyes férfi, szárungja felett sötétlők európai kabátot, keményített inget és csokornyak-kendőt visel.

Az ünnepelt

A gazdagon feldíszített termekben már szá-zakra megy a vendégek száma és még egyre ér-keznek a szebbnél-szebb autók. A melléktérben piros bársony széken ül az ünnepelt. Vézna kis fiúcska, elálló fülekkel, rövidre nyírt hajjal. Kar-ján, csuklóján és nyakában súlyos arany éksze-rek, melyek minden mozdulatánál hangosan ösz-szecsörrennek. A lábán arannyal himzett bár-sonypapucs. Mellette kis asztalkán fejdísz a áll. Kis bársony széken ül 6 év körüli öccse, apró wa-jiang harcosnak öltözve. Fején nagy fejdísz, övé-ben kis kriz, nyakán karján ékszerek. A kisfiú bámészan nézi bátyját, aki egyre nyújtja a kezét a szerencsekívánóknak. Európai előkelőségek, magas állást betöltött férfiak hajolnak a gyermek fölé és megszorítják a fejletlen kis barna kezét. A közelben állnak nevelői, kik néha egy-egy szót sugnak a fülébe.

A bejáratnál 20 tagú gamelan zenekar játszik. mellettük egy gyékényszőnyegen két benszülött énekesnő ül egészen furcsa tartásban. Kezük

gyomrukon összefonva, mélyen előrehajolnak, úgyhogy a homlokuk majdnem érinti a földet.

A falak mentén, oszlopok körül megszámlál-hatatlan mennyisége a virágkosaraknak. Valóság-os virágerdőben járkal itt az ember. Benszülött nők frissítőket, édességet hordanak körül. Festői látványt nyújt a benszülött vendégsereg. A fér-fiak tarka szárungban, európai fehér vagy fekete kabátban, feszes gallérral. A kabát alatt díszes himzett széles öv. Hátul a kabát szárnya fel-hajtva és az övbe betűzve a brilliánssal kirakott kriz. Furcsa keveréke az európai civilizációnak és az ősi hagyományoknak. De minden képzelet felülmúlóan érdekes a nők festői öltözete. Hi-hetetlen, mily ügyesen variálják színek összeállí-tásában a merev szárungot és a felső hosszú ujjú kabátot. Selyem, brokát, nehéz csipke, arannyal himzett selyemszövet borítja formás testüket. A monoton barna szárunggal remek összhangban áll az ezüsttel vagy arannyal átszőtt vörös csipke-kabát. Szénfekete hajukban többnyire a Melatti halvány rózsaszín virágja pompázik, vagy ékkö-vekkel kirakott fésű díszleg.

Es az európaiak...

A zene most hirtelen elhallgat, az európai rendező hangos szóval hirdeti, hogy most a kis Achmed tánca következik. A melléktérben elővezetik a fiúcskát. Homlokán már ott díszleg koronaszzerű fejéke. világoskék bár-sony kabátját aranyöv szorítja le. Földre szöge-zett szemmel, kicsit bizonytalanul kezdi meg a táncot. A zene ütemére lassan lép egyet, mez-telen barna lába előtűnik a szárung alól. Arcán már megmerevedett minden vonás és látszik, hogy érzi létének jelentőségét. Néhányszor körbe táncol, majd megáll a terem közepén. Ekkor a ceremóniamester féltéredre ereszkedve egy drága-kövekkel kirakott remekművű krizet nyújt át a gyermeknek.

Ezzel szimbólikusan férfivá avatja.

A fiú övébe fűzi a fegyvert és még néhány lépést táncol. Ezután kis asztalkán ezüst tálat helyeznek a terem közepére, ide kell a vendégek-nek hagyomány szerint a zenészek részére szánt pénzt helyezni. Ez is azonban szertartásosan tör-ténik. Az illetőnek táncmozdulatok közben kell a pénzt a táliba dobni. Először a gyermek nagy-apja, egy görnyedthátú benszülött helyezi el a táliba adományát, utána következnek a többi elő-keleségek. Most már kicsit felenged a misztikus

angulat, az emberek a zene ütemére tapsolnak. A gyermek eközben szüntelenül táncol, hol köze-ledik, majd pedig hátrál az asztalkától. Végül mikor már az utolsó adakozó is elhelyezte ado-mányát a táliban, elhallgat a zene és a most már férfivé avatott fiú visszaül kis trónusára, egyik nevelője felhúzza lábaira bársony topánkáit és ezzel véget is ér a hivatalos szertartás.

Gyönyörű táncjelenet

Ezután következik még, mintegy az ünnep befejezéséül, az úgynevezett „szrimpi” tánc. Az oszlopos tornácra, ott, ahol az előbb a fiú táncolt, bevonul hét egészen fiatal lányka.

Lassú táncmozdulatokkal vonulnak be a te-rembe, majd két sorba leülnek a földre, valami egészen exotikus pózt véve fel. Egyik lábuk ki-nyújtva, jobb kezük tenyérrrel kifelé fordítva tér-dükön nyugszik. A zene halkán játszik, mozdul-latlanul, lehunyt szemmel, mint kis elefántcsont szobrocskák, ülnek a lányok. Egyszerre egy tompa ütés szakítja meg a zenét. Gyalultatlan kis falapra vágta rá fakalapáccsal.

Es mintha ezzel az ütéssel élet szökken volna a szobrocska. Halvány remegés fut végig egész testükön, a kar lassan mozgásba jön, a keskeny kezek finom ujjai élni kezdenek, megfogják a vö-rös kendő két lecsüngő szarát és először ezzel ját-szanak. A kéz és az ujjak minden ize mozog, szinte megbűvölő látvány az elefántcsont kezek játéka a vörös selyemkendőn. Lassan felemelke-dnek. Minden mozdulatuk egy-egy külön élmény. Most már az egész test a fej is él. Az arany-ékszerek sápadt fénye végigszalad a bársony-kabátban fel egészen a szénfekete hajig és a szá-rung alól elő-elő villan szoborszerűen szép lábuk. Merev arcukon valami átszellemült, misztikus komolyság ül s az ember hihetetlennek tartja, hogy tulajdonképpen gyermekeket lát maga előtt. A zene monoton üteme, az énekesnők fájdalmas, elnyújtott éneke pompásan festi alá a hangulatot. Lassanként egyre halkabb, csendesebb lesz az ütem, a mozdulatok egyre vontatottabbak. Fokozato-san szűnik meg az élet a tagokban. Észrevétle-nül a földre ereszkednek, a test, a láb már me-rev, a karok is megállnak, már csak a kéz ját-szik, él a vörös kendőn, majd az ujjak is elmere-vednek, a kendő a földre hull és ismét csukott-szemű szobrokként ülnek a szikrázó márvány-padlón.

A nézők mélyen felsőhajtának. Pillanatra halálos csend van a teremben, aztán valaki tap-solni kezd. A kezek ütemesen összeverődnek és ez oly banálsan, oly kiábrándítólag hat a szép táncjelenet után.

Bársony trónusán már alszik a férfivé ava-tott gyermek, kezében furcsán és titokzatosan csillog a kriz, egy misztikus világ különös szim-bólumaként.

Z. I.

Érdekes kép Betlehemből; amelyet, mint ismeretes, az arabok visszafoglaltak az angoloktól s a városba se angol, se zsidó nem teheti be a lábát. Ez a kép még az angol uralom alatt készült. A kép jobb oldalán látható templom Jézus szülőhelyén épült, melyben ma is megtartják a katolikus istentiszteleteket

Nyolc másodperc alatt elpusztítja a tifuszbacillusokat a fertőtlenítő csodalámpa

New York, október hó.

A fertőtlenítés s ezzel az egész közegészségügy terén valószínűleg forradalmat jelent az a készülék, amelyet hosszas kísérletezés után hozott létre két amerikai tudós, s amelynek kitűnő működéséről hosszú cikkekben számolnak be az amerikai lapok.

Egy rövidhullámú ibolyántúli sugarakat fejlesztő lámpáról van szó, amely bámulatos gyorsan pusztítja el a baktériumokat s ezzel mint fertőtlenítőkészülék nyer elsőrangú alkalmazást.

Ez a készülék nem csupán azért jelent forradalmat, mert bámulatosan gyorsan és tökéletesen semmisíti meg a kórokozó mikrobákat, hanem azért, mert a *legtöbb fertőtlenítő eljárásal ellentétben, a fertőtlenített anyagban semmi fizikai vagy kémiai elváltozást nem okoz.* A ma alkalmazott fertőtlenítési és sterilizálási eljárások bizonyos mértékig egytől-egyig hátrányosak, különösen ami az élelmiszerek sterilizálását illeti. Így például a tej felforralása, amellyel, hogy nem pusztítja el az összes baktériumokat, ezt a tőpészert igen fontos vitaminjaitól fosztja meg. A forralás egyik korrektívuma az úgynevezett „pasztórizálás” pedig még mai elterjedtsége és fejlettsége mellett sem egészen megbízható. A forralás ellenkezője, a fagyasztás szintén hátrányos hatású az élelmiszerekre. Igaz, hogy megakadályozza a hús romlását, de rendszerint „nyirkossá” teszi a húst s ezzel sokat elvesz jó ízéből, sőt gyakran tápértékéből is.

Ami pedig az általános fertőtlenítést vagy sterilizálást illeti, mint például az evőeszközök, vagy orvosi műszerek fertőtlenítését illeti, „tökéletes” eljárás nincs, mert a levegőben jelenlévő baktériumokat, amelyek közül egyesek igen károsok, sohasem lehet elpusztítani. Ezek a levegőben úszó baktériumok okozzák igen sok esetben a náthát, az influenzát, a gyermekparalízist s a tüdőbajok egy részét. Igaz, hogy ami ezeket illeti, a nap is elvégzi a maga feladatát, ibolyántúli sugarai révén. Ez azonban igen gyakran nem elegendő (különösen műtétek alkalmával, amelyről később lesz szó). *A legerősebb ismert baktériumölő hatást a rövidhullámú ibolyántúli sugarak fejtik ki, amelyeknek ezt a képességét a tudomány már ismeri, de a gyakorlatban csak most kezdenek alkalmazást nyerni.* Rentschler és James, két amerikai tudós munkásságához fűződik az ibolyántúli rövidhullámú sugaraknak az első kielégítő gyakorlati alkalmazása. A két amerikai öt évi kintartó munka és kutatás eredménye gyanánt a Westinghouse Company laboratóriumában nemrég előállította azt a fertőtlenítő lámpát, amely az eddigi módszereket sokszorosan felülmúlva, szinte minden baktériumot elpusztít. Amerika pár hónappal ezelőtt piacra is hozta az új találmányt.

A lámpa *higanygőz, argon és neon* kombinálása révén rendkívül kevés fényt és hőt fejleszt: ibolyántúli sugarat annál többet. Maga a készülék hengeralakú és kitűnő alkalmazást nyer úgy házi, mint orvosi használatban. Áramfogyasztása tíz watt, tehát használata meglehetősen olcsó s a készülék jövőbeli gyors elterjedéséhez valószínűleg előnyösen fog hozzájárulni az a körülmény is, hogy az üvegbúra, amelyen keresztül hatását kifejti, nem az annyira drága kvarcból, hanem egy egészen olcsó speciális üvegből készült. Tehát a készülék maga sem kerül sokba.

Az új találmány a kísérletek szerint *rendkívül gyorsan végzi munkáját.* Egy hetvenötcentiméteres lámpa tíz centiméter távolságból, *alig nyolc másodperc alatt elpusztította azokat a tifuszbacillusokat, amelyekkel egy pohár vizet előzőleg szándékosan megfertőzték.*

Ami pedig két más és rendkívül közönsé-

ges baktériumot: a colit és a Staphylococust illeti, amelyek közül az első gyakran vakbélgyulladás, a második pedig szinte mindig bőrgyulladás, pattanásokat és furunkulózist okoz, ezeket a lámpa 20—25 másodperc alatt tökéletes biztonsággal pusztítja el. A hús romlását okozó fekete spórák elpusztításához azonban *legalább húszperces besugárzás szükséges.*

A lámpa élettartama négyezer égési óra.

A két tudós nemrégiben érdekes bemutatódó előadást rendezett, amelynek keretében találmányuk gyors hatását demonstrálták. A lámpát egy filmvetítőkészülékkel kombinált mikroszkóphoz illesztették s a mikroszkópus képet vászonra vetítették. A vizsgálati tárgy néhány csepp folyóvíz volt, amelyben vígan hancúroztak a különböző ártalmatlan és kártékony baktériumok. Most bekapcsolták a lámpát, mire a baktériumok néhány pillanat múlva *szokatlanul heves mozdulatokat végeztek, majd a közönség szemeláttára felpuffadtak s néhány pillanattal később már elpusztulva fel is olvadtak a vízben.*

Az Egyesült Államokban ezek a fertőtlenítő lámpák *igen gyorsan terjedtek el.* Kórházak, bankok, benzínállomások, éttermek, tejcsarnokok és gyárak használják őket, de egyre nő a

száma azoknak a magánosoknak is, akik háztartási célokra vásárolják, mint a jégsekreényt, vagy a porszívógépet.

Az új lámpa kitűnő szolgálatot tesz a gyógyászatban is, mert ennek segítségével szinte tökéletesen lehet tenni a sterilizálást. Műtétek alkalmával minden eddigi sterilizálási eljárás mellett is elég súlyos veszélyt jelentenek a levegőben úszó baktériumok, amelyekre az eddigi fertőtlenítési eljárások nem terjedtek ki. Igen gyakran ezek a baktériumok okozzák a műtétek után fellépő úgynevezett „seblázat”, amelyet rendkívül nehéz kezelni. *Az új lámpa alkalmazása azzal a kitűnő eredménnyel jár, hogy az úgynevezett „operációsterilet”: tehát a sebkörnyéket, a műszert az orvos kezét teljesen sterilizálja.*

Hasonlóképpen kitűnő eredményekkel jár az új lámpa segítségével az evőeszközök, tányérok, poharak fertőtlenítése is. Amerika néhány nagyobb vendéglőjében a mosogatóhelyiségeket már ellátták az új lámpával, amely itt főleg tálalókba beépítve végzi el munkáját, a már „megtisztított” edények között.

Ami pedig a hús megővését illeti, ezen a téren a lámpa alkalmazása jelentékeny megtakarításon kívül, más előnyökkel is jár. Ha ugyanis a lámpát jégsekreénnyel kombinálják, akkor a szekrény hőmérsékletét nem szükséges a megszokott, erősen alacsony hőmérsékleten tartani, amelynek révén sok felesleges áramot meg lehet takarítani, amellyel, hogy az erős fagyasztás a húst meglehetősen ízetlenné teszi.

1939 március 31: a régi adóhátralékok kedvezményes befizetési határideje

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter rendeletét készített a régi adóhátralékok kedvezményes befizetési határidejének 1939 március 31-ig történő meghosszabbítására, amely határidő szeptember 30-án lejárt. A rendeletét a 1932. év előtti bírságok

és adóhátralékok továbbra is adóbónokkal, vagy 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvényekkel fizethetők, az 1938. április 1-iki költségvetési törvény mellékletében megállapított rendelkezések szerint.

Ralea munkaügyi miniszter látogatása a Bánságban

Temesvár. Saját tud. Ralea Mihail munkaügyi miniszter Resicán és Aninán, majd Temesváron tett látogatást s megtekintette a népjóléti intézményeket. A munkaügyi miniszter látogatása alkalmával kijelentette, hogy az ipari szindikátu-

sok egyesítése nem jelent „fasiszta” jelleget s azok az iparos alakulatok, amelyek nem hajlandók csatlakozni, továbbra is működhetnek önállóan, csupán külön jogi személyiséggel nem rendelkezhetnek majd. Ami a társadalombiztosítói járulékok emelését illeti, ezt az az szükségessé, hogy a jövőben nemcsak rokkantsági nyugdíjakat adnak, hanem aggkori nyugdíj-járadékot is, ezenkívül indokolt esetekben bevezetik az övezetek és árvák támogatását.

A munkakamaráknál tett látogatása alkalmával hangsúlyozta a miniszter, hogy a mester- és munkakönyvek kiadását siettetni kell. Megállapította ugyanis, hogy a becérelésekre vonatkozó 25 ezer kérvény közül az úgynevezett „ad hoc” bizottságok eddig mindössze ötezer kérvényt intéztek el, míg a minősítési bizottságok tizenegyszer kérvénnyel foglalkoztak.

Megjelent a munkaügyi miniszter az orvoskamaránál is s az ott elhangzott üdvözlésekre válaszolva kijelentette, hogy két hét múlva megjelenik az új társadalombiztosító törvény. Ez új törvény nem csupán formai változtatásokat tartalmaz, hanem alapvető reformokkal is szolgál. Az új törvény az eddigi százhusz szakasz helyett háromszázat ölel majd fel s nemcsak a különböző elgondolásokat foglalja össze, hanem utat is mutat és módot is nyújt a gyakorlati megvalósításra. A tervezetet megküldik az orvosi kamaráknak is. A miniszter kifejtette ezután, hogy az orvosi kamarákat is „céheként” építik ki. Ami a betegsegélyzői orvosokat illeti, ők a jövőben lakásaikon nem folytathatnak magángyakorlatot. A betegsegélyzői orvosok fizetését ezzel kapcsolatban tisztázzák. Végül a miniszter kilátásba helyezte, hogy eljő az idő, midőn a társadalombiztosító pénztár tagjainak kötelező orvosi vizsgálata és rendszeres egészség ápolása is megkezdül.

P. Hitler József S. J.:

Spanyol tűztenger

Nincs Európában ország, hol égetőbb aktuálisással jelentkeznének a katolicizmusnak létkérdésével összefüggő problémáit, mint Spanyolországban! Olasz légiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztályokkal, öt nemzet bombavetői dühörognak a spanyol városok és falvak felett, népek szabadságpártai harcainak egymás ellen mindkét oldalán: valamért... A küzdelem társadalmi megoldása — nagyhatalmi érdekek összeütközése — szinte politika-alatti erőfeszítés. Könnyen elsíklást enged tévmagyarázatok felé. Az olasz francia, angol, német, szovjet-országi érdekek robbannak össze spanyol földön. A Földközi-tengerért, a földközi-tengeri hatalmi gyengeségért — ez a látászat!

A spanyolok háborúja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyhatalom „Agibombáinak” és „Zránátáinak” tűztengerében? Mi ez ama apokaliptikus tűztenger lángjaiban? — Erről! szót! „Spanyol tűztenger”!

Ara kartonkötésben 80 let és portó

Rejtélyes háttérű kettős közlekedési balesett a nagyváradi-velencei sorompónál

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn este 8 órájban a velencei sorompónál szolgálatot teljesítő rendőr segélykiáltásokat hallott. A hangok irányába sietve a sínpáron egy vértócsában fekvő nőt talált nem messze pedig egy vérző fejű férfi kioltozott. A rendőr értesítette a mentőket, akik a sebesülteket a Zsidóórházba szállították. Itt az orvosok a borzalmasan sebesült nőt injekciókkal próbálták magához téríteni a 32 év körüli munkásszony azonban, anélkül, hogy eszméletre tért volna kiszervezték. A férfit a közokórházba vitték be és súlyos külső sérüléseivel ott vették kezelés alá.

A rendőrség véleménye szerint közlekedési baleset történt és a vonat ütötte el, úgy az ismeretlen nőt, mint Kuntz Jakab 54 éves portást. Az Április 20 utcai sorompónál ugyanis tolató mozdony haladt keresztül, az asszony és Kuntz Jakab látták, amint a tolató mozdony elhaladt és átbujtak a sorompó alatt. A tolató mozdony azonban visszatért, az asszony a kerékek alá került és a mozdony mintegy 10 méterre keresztül magával hurcolta. Kuntz Jakabot pedig oldalról kapta el és az éles kövekre vágta.

A zsidóórházban a szerencsétlenül járt asszony kilitét is megállapították. Klopse Erzsébet 26 éves a Weisz-telepen lakó elvált asszony személyében, aki a Mezei diótörő gyárban dolgozott. A személyazonosításról szóló jegyzőkönyvet pedig beterjesztették a rendőrségre.

Kedden délelőtt elsősorban a Baross-utcai diótörő gyárba látogattunk el, ahol Klopse Erzsébet volt alkalmazásban. Itt legnagyobb meglepetésünkre azzal a hírrel fogadtak bennünket, hogy Klopse E. most is a műhelyben dolgozik. Személyesen is beszélgettünk vele és nyilvánvalóvá vált, hogy tévedésről van szó. Bejelentettük az esetet az zsidóórházban, ahol azonban a személyzet továbbra is kitarított amellet, hogy a kórházban elhalt nő Klopse Erzsébettel azonos, sőt személyes ismerősei is vannak a kórházi személyzet között.

A hullaházban megtekintettük a halottat. A szerencsétlenül járt asszony bal halántékától a feje tetejéig mély szakadás tátong s az orvosok megállapítása szerint, ettől az ütéstől származó agyára gyakorolt nyomás okozta halálát. A bal halántékánál keresztben egy éles tárgytól származó vágás látszik és szúrás nyoma fedezhető fel a jobb csipő környékén is. Ezeketől a sérülésektől függetlenül, a szerencsétlenül járt asszony testén sem zúzódásokat, sem horzsolásokat nem lehet felfedezni.

A zsidóórház orvosainak véleménye szerint az asszonyon fellelhető sérülések éles szűrő szerszámoktól származnak.

Ezután Kuntz Jakabot kerestük fel, aki a közokórház első emeleti 37. számú szobájában fekszik. Arca, melle és végtagjai zúzódásokkal vannak tele. A mellén levő sérülésektől csak szaggatottan és zilálva tudja elmondani a történeteket.

Este nyolc óra tájban hazafelé tartott, s amikor a sorompóhoz ért három részeg fiatalember állta útját. Ezek egymással verekedtek és őt is maguk közé sodorták. Abban a pillanatban, amikor a tolató mozdony a sorompóhoz ért, a három fiatalember Kuntz Jakabot a vonat elébe akarta dobni, Kuntz azonban a vonat oldalának esett, onnan pedig az éles kavicsokkal kirakott földre vágódott. Félleg eszméletlen állapotban emelték fel a földről és ekkor látta, hogy a sinekről egy asszony testét is felemelik. Többre nem emlékszik.

A rendőrség kötelessége, hogy a zavaros ügy részleteit kiderítse. Kuntz Jakabot a tolató mozdony ütötte el, az ismeretlen asszony halálának részletei azonban még nincsenek felderítve. Bonyolulttá teszi bizonyos tekintetben a helyzetet a zsidóórház orvosainak kijelentése is, amely szerint a halált a szurt sebek okozták és az a körülmény, hogy az asszony testén nyoma sincs zúzódásnak. Már pedig, ha a tolató mozdony tíz méterre keresztül magával hurcolta volna az asszonyt, úgy külső sérülések is feltétlenül nyoma volna rajta. Tisztázásra vár még a három fiatalember szerepe is a vasúti sorompónál.

Mindezekig azonban, még a zsidóórház halottasházában fekvő holttest személyazonosságát sem sikerült tisztázni. Szegényes ruhájában, ócska szőrmés télikabátján zsebek sincsenek és semmiféle iratot nem találtak nála. A holttestet kedden délután boncolja fel a törvényes orvosszakértő. (b. s.)

Oktober 28-án kezdődik az oltás és újraoltás Nagyváradon

A városi tisztiorvosi hivatal most bocsátotta ki hirdetésnyelét, amely az október 28-án kezdődő oltás és újraoltásról szól.

A hirdetésnyel szerint Nagyváradon az első kerületben, a toloncházban október 28-án kezdődik az újraoltás reggel 10 órakor. Orvos: dr. Iluta Teodor. Ide tartoznak a Ferdinánd király-körút, I. G. Duca és I. C. Bratianu-utca lakosai a 24-es házámszámú kezdve, az Episcopul Ciorogariu-utca lakói az 58-as számú háztól, Eroul Necunoscut páros házámszámú és a Temető-utca egészen a szőlő-hegyig és az olasz városrésztől kezdve a Kőrös-hegyig.

A második kerületben az oltást dr. Popa Dumitru tisztiorvos végzi a Parcel Stefan cel Mare levő régi sziguranca épületében. Idetartoznak az olasz városrésztől kezdve a Kőrös-hegyig.

A harmadik kerületben a Principele Mihai-utcan felállított orvosi rendelőben végzi az oltást dr. Crisan Alexandru tisztiorvos. Idetartozik a Száldobágyi-ut, a Kórház-utca páros házámszámú, az I. C. Duca-utca és az I. C. Bratianu utcák a 25-ös számtól kezdve, a Holban tábornok (Széles-utca) és a szőlő-hegy.

A negyedik kerületbe tartoznak és a városi tisztiorvosi hivatalába kerülnek oltás alá dr. Popoviciu Valér tisztiorvoshoz a Piata Unirii, Mosoiu tábornok-utca és a Calea Dorobantiloron lakók.

Az ötödik kerületben dr. Ciupa Lázár tisztiorvos végzi az oltásokat, a Tache Ionescu-utca 2. szám alatt. Ide tartozik a Str. Lucaciu, Str. Morii, Bánya-sor, a Piata Unirii, a Dorobantilor-ut lakosai.

A hatodik kerületbe tartoznak a Calea Victoriei lakói és az egész velencei városrészt. Az oltásokat a velencei rendőrség épületében dr. Domocos Alexandru tisztiorvos végzi.

Az oltásra minden egyéves gyereket el kell vinni, újraoltásra pedig minden gyereket 12 éves korig. Az oltás és újraoltás ingyenes és a szülőket fogják a törvény szerint megbüntetni, ha nem jelentkeznek gyermekeikkel az oltásra.

Ujabb helyszíni szemlét tartottak Princz Imre gépkocsiszerencsétlenségének színhelyén

Szatmár. Saját tud. Hétfőn délután ment végbe a kettős gépkocsiszerencsétlenség áldozatainak Princz Imre mérnöknek és menyasszonyának Berger Zsófiának temetése, a nagy-károlyi gyászháztól. A hatóságok hétfőn újabb helyszíni szemlét tartottak a szerencsétlenség színhelyén. A mozdonyvezető, aki a gázoló vonatot vezette kijelentette, hogy látta a közeledő gépkocsit, sőt vészjeleket is adott le, a gépkocsi azonban ennek ellenére áthaladt a sineken. Az autó a töltésen túli emelkedőről csúszott vissza és megállt közvetlenül a sineken. A gépkocsi két tragikusorsú utasa is észrevette a közeledő veszedelmet, mert hirtelen fölrántották a gépkocsi ajtaját és menekülni igyekeztek, de erre már nem volt idejük, a tragikus szerencsétlenség bekövetkezett. A helyszíni szemlét tartó bizottság jelentését beterjesztette a zilahi ügyészségre.

A behajtási megbízásból befolyt pénz átmenetileg sem megy át a behajtással megbízott tulajdonába

Nagyjelentőségű bírósági ítélet a nagyváradi Egyesült Gőzmalom és a Banca Generala a Tárui Romanesti pénzügyi konverziós pörében

Kolozsvár. Saját tud. Nagyjelentőségű konverziós ügyben hozott döntést a napokban az ilfovi törvényszék. A nagyváradi Egyesült Gőzmalom 15 évvel ezelőtti megbízást adott a Banca Generala a Tárui Romanesti pénzügyi konverziós törvény 52. szakasza alapján konverziós egyezséget kötött hitelezőivel, akiknek csak követeléseik 10 százalékát tartozik megfizetni. A malom a bank által felajánlott 10 százalékos egyezséget elutasította és az ilfovi törvényszék előtt perbe fogta a pénzügyi konverziós törvény nem tesz megkülönböztetést tartozások és tartozások között és így a bank minden adóssága, tekintet nélkül azok származására, konverzió alá esik. A malom ezzel szemben arra hivatkozott, hogy az általános jogfelfogás szerint az inkasszó megbízásból befolyt összeg átmenetileg sem megy át a jelen esetben a bank nem is vált a malom hitelezőjévé. Eszerint a konverzió az így behajtott tételekre nem terjed ki. Az ilfovi törvényszék a nagyváradi Egyesült Gőzmalom érvelését mindenben elfogadta és kötelezte a bankot a teljes összeg kifizetésére.

Köszönetnyilvánítás

A Temesvári Segélyező Egyesület tekintetes fiókezettségének

Oradea,

Bdul Reg. Ferdinand 10. I. em.

Alulírott Mócsi Ferenc nagyváradi lakos (Str. N. Bălcescu 2. szám), ezennel igazolom az általam temetkezési segélyre 11876. szám alatt beírt feleségem elhalálása után esedékes összeget, dacára annak, hogy eltérések mutatkoztak, különösebb formák és akadályok nélkül hiánytalanul, a halotti bizonyítvány felmutatása után azonnal megkaptam.

Amidőn ezt jelen soraimban igazolom, egyben hálás köszönetemet fejezem ki az Egyesület minden bizalmat megérdemlő előzékeny elintézéséért s igyekezni fogok Egyesületüket ismerőseim és barátaim között ismertetni és ajánlani.

Előttünk: Teljes tisztelettel:
Dna C. Fofiu Mócsi Ferenc
Köncs Mária cipész-mester.

Mozgószínházak műsora:

APOLLÓ: ELÁTKOZOTT GYÖNGYSOR, ÉJ-JELI ÓRJÁRAT.
DORIAN: HALÁLLOVASOK. John Wayne-val
CORSO: (v. Heyman) KÉK MAZURKA. Főszerepben: Eggert Márta.

Életbevágóan fontos orvosi könyvek asszonyok és anyák részére!

A nő a változás korában

Egy tapasztalt nőorvos megfigyelései és gyakorlati tanácsai. 25 ábrával. Irta: dr. Földes Lajos Ara 95 leí

A fiatal anya

Egy gazdagon illusztrált könyv tartalmazza mindazt, amit a fiatal anyáknak szülés előtt és után, valamint a csecsemő ápolásáról tudniuk kell. Irta: dr. Földes Lajos Ara: 95 leí

A női betegségekről

Megelőzés — Védekezés — Gyógyítás.

E munka az összes előforduló női megbetegedésekkel foglalkozik. Észszerű és beteg nőknek egyaránt fontos! Irta: dr. Földes L. Ara: 125 leí

KÖZGAZDASÁG

Milyen ingóságokat mentesítettek az állami foglalás alól

A pénzügyi eljárás egységesítéséről szóló törvény intézkedései

Bucurestiből jeleltük: A közelmúlt napokban beszámoltunk a pénzügyi eljárás egységesítéséről szóló új törvényről. Ennek több más fontos rendelkezését közöljük kiegészítésként az alábbiakban:

A jövőben a foglalás utáni 25-ik napra kitűzhető az árverés, amely csak délelőtt 10 óra és délután 6 óra között tartható meg. Az árverési hirdetményt a kitűzés időpontjától legalább hét nappal előbb kézbesíteni kell. A pénzügyigazgatónak, 200 ezer lejt meghaladó követelés esetén pedig a pénzügyminiszternek joga van az ingó árverést megsemmisíteni, ha úgy találja, hogy az árverésen kellő árakat nem értek el.

Az állami foglalás alól kivett ingóságok a következők: a) az adós és családjának feltétlenül szükséges ágyak, öltözetek és háztartási cikkek; b) két igavonó, egy tehén, négy kecske, hat juh, az adós választása szerint, az ezekhez szükséges élelmiszerekkel, továbbá a vetőmagok; c) gazdasági székér, eke és szántógép; d) a foglalkozás üzeméhez szükséges gépek, szerzők és felszerelések, amelyeknek értéke

azonban a 15 ezer lejt nem haladhatja meg és ezeket az adós választja ki; f) katonai felszerelések.

A végrehajtás elleni előterjesztések (konstestáció) szabályai ugyanazok maradtak, mint eddig. Az ilyen előterjesztés az adótartozásnál csak úgy érvényes, ha az egész összeg, más jellegű tartozásoknál a követelés 10 százaléka az adós által letétbe kerül. Abban az esetben, ha nem az adós adja be ezt a jogorvoslati kérelmet, tehát harmadik személy tulajdonképeni igényt indít, úgy annak csak akkor kell biztosítást adni, ha az adóssal közös háztartásban él. Ha az állami követelés összege az ötezer lejt nem haladja meg, akkor sem az adós, sem harmadik személy felfolyamodása esetén nem kell biztosítékot letétbe helyezni.

Az iparkamarák a jövőben nem törölhetnek egy céget, míg az nem bizonyítja, hogy nincs adóhátraléka és bírsággal, vagy illetékkel nem tartozik.

Az új törvény — mint jelentettük, — december elsején lép életbe.

Mezőgazdasági, gyümölcsészeti és háziipari kiállítás Székelyudvarhelyen

Székelyudvarhely. Saját tud. Az Udvarhelyvármegyei Mezőgazdasági Kamara október 23—25. napjain nagyszerű mezőgazdasági, gyümölcsészeti és háziipari kiállítást rendezett Székelyudvarhelyen a kollégiumkert, nagy pavilonban. A kiállításon mintegy háromszáz kiállító vett részt. A kiállítást nemcsak gyönyörködte, de egyben tanulságos is volt. A mezőgazdasági részben különösen a hatalmas takarmánytökök és káposztafélék keltettek méltó felhívást. A gyümölcsészeti rész egyenesen lebilincselő volt hiszen tudott dolog, hogy Udvarhely vármegye az országnak legjobb gyümölcsstermő vidéke. A kiállításon résztvevők alig tudtak betelni a szebbnél-szebb almafélék és diók szemléltetésével. A háziipari részben Lakatos Tivadar 25 féle méhészeti eszköze, a korondi fazekas ipar dísz tárgyai és a székely-szöttes különféle változatai kötötték leginkább le a jelen voltak figyelmét. A kereszti vajgyár termékeinek jóságáról a helyszínen győződhetett meg a közönség.

A kiállítást ünnepélyes keretek között a pavillont megtöltő nagyközönség jelenlétében nyitották meg. Rusan gör. kel. esperes imádsága után Constantin Pănescu földművelésügyi igazgató mondott beszédet, üdvözölve a vármegye megyefőnökét, a földművelésügyi miniszter kiküldöttjét és a megjelent nagyszámú közönséget. Rende Géza a Mezőgazdasági Kamara főtitkára a kamara munkásságát ismertette. Plesoianu ezredes megyefőnök örömeinek adott kifejezést a kiállítás nagy sikere fölött. Ioan Dumitrescu főfelügyelő a földművelésügyi miniszter üdvözlését tolmácsolta és tizennégyezer lejt nyújtott át a kamara vezetőségének azoknak a községek jutalmazására, amelyek a fásítás terén a legszebb eredményt érték el.

Ezután a jutalmazottak és kitüntetettek neveit olvasták fel.

A mezőgazdasági termékeknél arany-éremmel tüntették ki Debitzky Béla székelyudvarhelyi lakost a 70 klg. takarmánytökök és más kapásnővények termelésért. Ezüst-éremmel kapott Deák Sándor Bethlenfalva, bronz-éremben részesültek Ilie György, Telekfalva és Stefan Nicolae Zsombor. Pénzjutalmat kaptak: Soó Lajos Bethlenfalva (500 lej) Sultész Károly, Bethlenfalva (300 lej) Gyarmathy Lajos, Ujszékely (200 lej).

Oklevéllel tüntették ki végül a székelykereszti gazdasági iskolát.

A gyümölcsfélékért arany-éremmel kapott Gyarmathy Dénes dr. Székelykeresztus, ezüst-éremmel kapott Paál Sándor Bethlenfalva. Pénzjutalmat kaptak: Szikszay Jenő Abrányfalva (500 lej), Máthé Lajos Abrányfalva (300 lej) és

Lukácsffy Ödön Boldogfalva (200 lej). Oklevélet kapott, Ugron Akos, Székelyudvarhely.

A háziiparnál arany-éremmel nyert Papp Rozália, Máréfalva, ezüst-éremmel Kiss Istvánné, Kecsétkisfalud. Pénzjutalomban részesültek: Bálint Anna Malomfalva (500 lej), Balog Erzsébet Abrahámfalva (300 lej), Lakatos Tivadar találmányaiért (200 lej).

Oklevéllel tüntették ki a székelykereszti Transsylvania vajgyárat és a Voluntas szövögyárt, Hollósi Sándorné Székelyudvarhely, Bertalan és Kacsó korondi lakosokat és Grünspanu Dávid székelyudvarhelyi lakóst.

Faültetésért 2000—2000 lej jutalomban részesültek: Karácsonyfalva, Hotesti, Korond Küküllőkeményfalva és Mureni, 1000—1000 lej jutalmat kaptak: Erdőszentgyörgy, Máréfalva, Zetelaka és Szentmihály.

Megsemmisítették az ötezerlejnél kisebb összegű repülőbélyeg-bíróságokat

Mit tartalmaz az október 13-án megjelent módosító törvényrendelet?

Bucuresti. Saját tud. A Nemzeti Repülőalap ellenőrző közegei az utóbbi időben számtalan esetben vettek fel kihágási jegyzőkönyvet olyan esetekben is, amikor a törvény szövegéből nem tűnt ki világosan, hogy kötelező-e a repülőbélyeg alkalmazása? A Nemzeti Repülőalap felállításáról szóló törvény október 13-án megjelent módosítása tisztázta ezeket a kérdéseket is és pontosan meghatározta, hogy milyen esetekben kötelező a repülőbélyeg használata.

A gazdasági érdekképviseletek már a törvényrendelet megjelenése előtt kérelemmel fordultak a légügyi minisztériumhoz, hogy rendezze a vitás büntetések kérdését is a kérésüknek eleget is tettek. A módosító törvényrendelet 17. szakasza kimondja, hogy azok a kihágási jegyzőkönyvek, amelyek ötezer lejnél kisebb pénzbüntetést rónak ki és a törvény megjelenése előtt (október 13. előtt) még nem váltak jogerőssé, érvénytelenek. Ezzel az intézkedéssel a büntetések kérdése rendeződött is.

Zürichi zárlat. Párizs 11.73 háromnegyed, London 20.97 fél, Newyork 440.50, Brüsszel 74.47 fél, Amsterdam 239.45, Berlin 176.37 fél, Szófia 540, Prága 15.12 fél, Varsó 82.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lej

Kiadó

2 szobás, konyhas száraz lakás, villanyvilágítással november 1-re. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Brătianu 61. szám.

Kiadó

azonnal egy különbejáratu udvari butorozott szoba, fűrdőszobával. Nagyvárad, Str. Avecescu 37. szám.

Irodának

alkalmas 2 szoba, november elsejére kiadó. Nagyvárad, Maria királyné-tér 3.

Kiadó

azonnalra egy teremből és két nagy szobából álló helyiség. Nagyvárad, Sas-palota I. em. Érdeklődni az „Építőiparosok Szövetsége” irodájában. Sas-palota I. em.

Két szoba, hallos lakás novemberre kiadó. Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 49. illetve Parintel Danila 7.

Elegáns

butorozott szoba november elsejére kiadó. Dr. Julier, Nagyvárad, Oltenia-u. 2.

Kétszobás

kerti modern lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Delavrancea-utca 10. szám.

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusta No. 26.

Allást nyec

szavanként 2 lej

Vincellér

józanéletű, tisztességes, megbízható állást kap. Jelentkezni: Erdélyi temetkezésnél, Nagyvárad, Reg. Ferdinand 13.

Bejáróné

délutánra felvételük. — Nagyvárad, Str. Pasteur 13. szám.

Egy bejáróné szorgalmas felvételük. Nagyvárad, Take Jonescu-u. 24.

Keresek

szerényigényű házaspárt házmesternek magánhához. Nagyvárad, Kórház-utca 79. szám.

Jobb

házból való nőt fogad magános uriaszony. Nagyvárad, Bul. Regele Ferdinand 69. I. em. 15.

Allást keres

szavanként 1 lej

Német kisasszony gyermekek mellé ajánlkozik. Nagyvárad, Str. Moldova 38. szám.

Intelligens nő

elmenne egész napra, gyermek, magános nő, vagy könnyebb beteg mellé. Címét a kiadóba kérek.

Adás-vétel

szavanként 3 lej

Eladó

hegyoldalon 4 szobás villa, parcellázható kerttel. Kovács, Nagyvárad, Str. Sinaia 4.

Használt

jó karban lévő írógépet megvételre keresek. — Cím a kiadóba.

Télikabát

jó állapotban 13—16 éves fiúnak eladó. — Nagyvárad, Str. Ciordasiu No. 8. II. kapu.

Veszek

mindenféle papírt és könyveket, ruhaneműt és ócskaholmit. Hívásra házhoz megyek. — Klein Dező, Nagyvárad, Str. Budai Deleanu 2. szám.

Hülönpéle

szavanként 3 lej

Boralt

literenként ismét méri, Nagyvárad, Dimitrie Cantemir 29. sz. a. Kazian szőlőbirtokos.

Tisztviselő,

hosszu irodai gyakorlattal, gyors és gépiró, perfect román és német, pénztárkezelésben jártas, állását változtatná. Vidékre szivesen megy. — Megkeresések „Preciz munkaerő” jellegére Rudolf Mosse, Nagyvárad, Bul. Regele Ferdinand 13. Telefon. 3593. szám.

LEGUJABB

Teljes belpolitikai átalakulás Csehszlovákiában

Nemzeti és keresztény irányu egypárt-rendszert akarnak

Prágából jelentik: Prágai politikai körökben hangoztatják, hogy ez a hét döntő fontosságú lesz az új cseh köztársaság politikai átalakulása szempontjából. A cseh szociáldemokrata párt kedden határoz a párt jövődől sorsáról, illetve arról, hogy összeolvad-e a népi szocialista párttal. Szó van több párt egyesüléséről, ami október 28-án következnek be. A „Narodni Listy” szerint nem pártösszefogásról van szó, hanem arról, hogy egyetlen nagy és új pártot alakítsanak. Mennél több régi politikus tünik el a politikai láthatárról, annál jobb. Benes pártjában, a cseh nemzeti-szocialista pártban ellentétek támadtak. Buchovszky közoktatásügyi miniszter, a szabadkőműves-ség nagymestere, és a Szokol-egyesület főnöke kénytelen lesz lemondani, mert a jobbfelé kanyarodott szlovákok a szabadkőműves-ség és a zsidóság ellen fordultak és nem akarják tűrni ezeknek az elemeknek megtartását a kormányban. Tisó besztercebányai beszédében kijelentette, hogy a politikai pártok már eljátszották szerepüket és a népek a jövőben nem lesz szükségük pártokra.

Hangoztatta, hogy a vezetőségnek és a nemzetnek sem Marxot, sem Lenint nem szabad követnie és a szlovák kormány egyedül a keresztény világnézetet követi.

RÖPIRATHARC INDULT BUDWEISBÓL BENES ÉS TARSAI VAGYONMENTÉSE ELLEN

Prágából jelentik: Budweisből röpiratharc indult meg, amely a Benes-féle rendszer felszámolását és a rendszer további működésének megakadályozását követeli. Az új politikai irány röpiratai követelik: a politikai pártok és a szabadkőművespályok feloszlását, a zsidókérdés haladéktalan megoldását, a zsidó emigránsok kiutasítását, Benes és miniszterei tevékenységének felülvizsgálását, különösen a vesztegetések szempontjából, valamint Benes és volt munkatársai elmenekülésének és vagyonuk külföldre való kimentésének megakadályozását. A röpiratok jövőszöveget kívánnak Németországgal és a többi környező állammal.

Angol-német-francia kiegyezés felé

London püspöke sürgeti a németek kinyitott baráti
jobbja elfogadását

Londonból jelentik: London püspöke a hétfői egyházmegyei értekezleten kijelentette, hogy hálátlanok azok, akik két hét előtt még reszkettek a félelemtől és akiket egy férfi bátorsága mentett meg és most ez ellen a férfi ellen fordulnak, azt hangoztatva, hogy ők jobban csinálták volna!

— Azok — folytatta, — akik Hitlerrel akarják felelőssé tenni a válságot, nem tanulmányozták az elmúlt húsz év történetét. Nincs méltóság azokra a módszerekre, ahogyan Anglia a háború után a német nemzetet kezelte. Nem mint politikusnak, de mint kereszténynek az a véleménye, hogy Angliának el kell fogadnia azt a baráti jobbot, amelyet Németország immár ötödízben nyújt Angliának.

BÉKEBARÁT FRANCIA-NÉMET NYILATKOZAT KIBOCSÁTÁSA VÁRHATÓ.

Párizsból jelentik: A Figaro a német-francia jóviszony kérdésével foglalkozva megállapítja, hogy az kapcsolatban áll a francia biztonság kérdésével. Ennek pedig három eleme van: 1. Hogy Franciaország maga erős legyen. 2. Hogy jól fel legyen fegyverkezve, ne hogy nyugtalanokdjék Németország felfegyverzettsége miatt. 3. Ne történjék semmi kísérlet arra, hogy Franciaországot elvlasszák Angliától, vagy fordítva. Németország erői pedig ne legyenek arra rendezve, hogy nyílt vagy rejtett nyomást gyakoroljanak Franciaországra.

A lap egy másik cikkben megállapítja, hogy Angliában senkit sem lephet meg az a hír, hogy békebarát francia-német nyilatkozat kibocsátása várható, mely nyilatkozat bizonyos értelemben kiegészíti az angol-német nyilatkozatot. Az Oeuvre szerint Londonban várják Ribbentrop javaslatát és amint azt megkapja az angol kormány, Neurath Londonban megy.

HALIFAX ÉS DALADIER BESZÉDEI A NEMZETKÖZI HELYZETRŐL.

Londonból jelentik: A Times jelentése szerint lord Halifax külügyminiszter szerdán beszélt a nemzetközi helyzetről a rádióban. A beszédet kizárólag Amerikában közvetítik

Párizsból jelentik: Daladier miniszterelnök a radikális szocialista párt Marsailleiben megtartandó pártülésén beszédet mond, amelynek nagy jelentőséget tulajdonítanak. Daladier valószínűleg pénteken szólal fel. Biztosra vehető, hogy a pártkongresszuson Daladier és Bonnet külpolitikáját nagy többséggel jóváhagyja.

Tiso szlovák miniszterelnök tanácskozása az új szlovák-magyar határokról

Francia politikai körök helyeslik a magyar jegyzéket.
A csehek szerdán válaszolnak

Pozsonyból jelentik: Dr. Tiso, szlovák miniszterelnök hétfőn este megbeszélést folytatott Petrovics magyar főkonzullal. A megbeszélés hírszerint az új magyar-szlovák határ megvonásával kapcsolatos kérdésekre vonatkozott.

Párizsból jelentik: A keddi reggeli francia lapok vezető helyen ismertetik a magyar kormány válaszejgyezékét. A Times két cikkben is részletesen foglalkozik a magyar állásponttal, igen rokonszenves hangon. A lap szerint Kassa és Munkács visszaszája körül éles vita lesz. Hangoztatja a lap Magyarországban azt a szándékát, hogy a szlovák és ruszin nép egyéniségét és érzelmeit tiszteljen tartja. A lap szerint Magyarország nem egyezhet bele abba, hogy a nagyrészt magyarlakta városokat ne csatolják vissza.

Az Új Nemzedék párizsi tudósítójának illetékes helyen kijelentették, hogy francia diplomáciai körökben meglepéssel vették tudomásul a magyar jegyzék mérsékelt és békülékeny hangját, valamint azt, hogy nem tartalmaz semmiféle fenyegetést. Azt hiszik, hogy a közvetlen megbeszélések néhány napon belül megindulnak, mert Csehország legkésőbb szer-

Hitler német kancellár és Beck lengyel külügyminiszter találkozása

Danzigról új lengyel-német megegyezés készül

Berlinből jelentik: Az United Press szerint Beck lengyel külügyminiszter a legközelebbi napokban találkozik Hitlerrel. Lehetséges, hogy a találkozás színhelye Berchtesgaden lesz, de az is lehet, hogy a német-lengyel határ közelében, Breslau és az Odera melletti Frankfurt között fog lezajlani. Ugy hírlik, hogy a megbeszélésen szerepelni fog: a danzigi kisebbségi kérdés, a lengyel-német megnemtámadási szerződés kiterjesztése és gazdasági, meg politikai természetű ügyek is.

A Palesztina fölötti megbízatást Amerika hajlandó átvenni Angliától

Londonból jelentik: A „Daily Express” szerint Roosevelt elnöknek az a véleménye, hogy Palesztinának továbbra is a zsidók nemzeti hazájának kell lennie, minden korlátozás nélkül. Ezért Angliának meg kell ragadnia az alkalmat és meg kell kérdeznie Amerikát, nem akarja-e átvenni az emberiség érdekében a palesztinai mandátumot. Anglia forduljon csak egész nyugodtan Roosevelthez, hogy felajánlja neki ezt a mandátumot.

Olaszország új párizsi nagykövete, Raffaele Guariglia, aki eddig Buenos-Airesben képviselte az olasz érdekeket.

dán válaszol a magyar jegyzékre. Valószínű, hogy a csehek nem fogadják el a népszavazási ajánlatot, mert tudják, hogy ez biztos vereséget hozna számukra; ami pedig a döntőbíráskodást illeti, állítólag a csehek más államok bevonását is kéri Németországon és Olaszországon kívül. A csehek szeretnék, ha a döntőbíráskodásban Franciaország is résztvenne; kérdés azonban, hogy Párizs hajlandó lesz-e erre.

A CSEHEK MEGKEZDTEK LÉVA ÉS UNGVÁR KIÜRITÉSÉT.

Ipolyságról jelentik: Ideérkezett hírek szerint Léva kirütését vasárnap megkezdték a csehek. Hasonlóképpen költözködnek Ungvár környékéről is. A vonatkozó lekezdés a Csap-Bereg-szász vonalon ismét megindult és a hosszú tehervonatokat repülőgépek kísérik. A pozsonyi bíróságok utasítást kaptak, hogy a bírói letételeket 24 órán belül adják át az ottani Zemská banknak. Eperjesen rekvirálják a magánlakásokat, hogy elhelyezhessék a Kassáról oda áttelepített hivatalokat és hivatalnokokat.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körítorgógépén
Oradea, Str. Regale Carol II. No. 5.